

 # EDUCATION
BEYOND 2030

 # ByYouth

Globāla aptauja jauniešiem par izglītības mērķiem pēc 2030.gada

Vadlīnijas diskusiju rīkotājiem

Vecuma grupa: 19 – 30 gadi

IEVADS

1. Jauniešu izglītības un mācīšanās dienaskārtības pēc 2030.gada veidošana

2015.gadā pasaule pieņēma Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam. Ar 17 ilgtspējīgas attīstības mērķiem (IAM) visas valstis un sabiedrības apņēmas darīt vairāk un labāk, lai veicinātu mieru un labklājību cilvēkiem un planētai. Starp šiem mērķiem IAM 4 izvirzīja ambiciozus uzdevumus – „nodrošināt iekļaujošu un vienlīdzīgu kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītības iespējas visiem”.

Neraugoties uz progresu izglītības jomā kopš 2015. gada, joprojām pastāv daudzi izaicinājumi. Turklāt kopš 2015. gada pasaule ir būtiski mainījusies. Jaunais globālais konteksts un nozīmīgās tehnoloģiskās pārmaiņas liek pārdomāt izglītību un mācīšanos, lai tās labāk atbilstu jaunāko paaudžu vajadzībām.

Tuvojoties Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam noteiktajam termiņam, ir pienācis īstais brīdis uzsākt globālu sarunu ar jauniešiem, lai veidotu jaunu izglītības un mācīšanās darba kārtību, balstītu viņu vajadzībās un nākotnes iecerēs. Šī iemesla dēļ IAM 4 Augsta līmeņa vadības komiteja – globālā lēmumu pieņemšanas institūcija izglītības jomā – pilnvaroja UNESCO un IAM 4 Jauniešu un studentu tīklu konsultēt ar jauniešiem visā pasaulē, lai izstrādātu Jauniešu izglītības un mācīšanās dienaskārtību pēc 2030.gada.

Jauniešu izglītības un mācīšanās dienaskārtība ir uz jauniešiem vērsts priekšlikumu dokuments, kurā atspoguļota jauniešu realitāte, pārmaiņas, ko viņi vēlas redzēt, un rīcība, ko viņi ir gatavi veikt, pasaulei apspriežot izglītības un mācīšanās nākotnes virzienus pēc 2030. gada.

Šī procesa ietvaros jauniešiem ir iespēja palīdzēt veidot labākas izglītības un mācīšanās iespējas nākamajām paaudzēm.

Būtiska procesa daļa ir Globālā aptauja, kas balstīta uz pieciem jautājumiem par jauniešu vēlmēm, prioritātēm un ierosināto rīcību izglītības nākotnei. Aptaujas atbildes 2026. gada oktobrī tiks apkopotas dokumentā – jauniešu izglītības un mācīšanās dienaskārtībā, kas tiks prezentēts pasaules līderiem nākamajā Globālajā izglītības sanāsmē 2027. gada sākumā. Šis dokuments kalpos par pamatu globālajiem līderiem, izstrādājot izglītības darba kārtību laikposmam pēc 2030. gada.

2. Kas ir šīs vadlīnijas un kam tās domātas?

Ikviena var piedalīties Globālajā aptaujā individuāli. Tomēr, tā kā tajā aplūkoti jautājumi ir sarežģīti un daudzi jaunieši saskaras ar šķēršļiem līdzdalībai, ir vienlīdz svarīgi radīt telpu kopīgām diskusijām un grupu pārdomām.

Tāpēc UNESCO aicina visus, kas strādā ar jauniešiem, mobilizēt savus tīklus, organizēt diskusijas par Globālās aptaujas jautājumiem un iesniegt grupas atbildi, kas atspoguļo aptaujāto jauniešu viedokļus.

Līdz ar to šis vadlīniju dokuments ir izstrādāts, lai atbalstītu jauniešu līderus, jaunatnes organizācijas, skolotājus, izglītotājus, studentu pašpārvaldes un citus partnerus strukturētu diskusiju organizēšanā par Globālās aptaujas jautājumiem, kā arī diskusiju ziņojuma sagatavošanā iesniegšanai UNESCO, izmantojot Globālās aptaujas anketu.

Īpaša uzmanība jāpievērš tam, lai nozīmīgu līdzdalību nodrošinātu tiem, kuri pārāk bieži tiek izslēgti no sabiedriskās apspriešanas procesiem. Tas attiecas, piemēram, uz bēgļiem un pārvietotām personām, jauniešiem lauku un attālos reģionos, jauniešiem ar invaliditāti, tiem, kuri neapmeklē izglītības iestādes, kā arī tiem, kurus skārusi nabadzība, diskriminācija vai krīzes situācijas. Ticamu un uz nākotni vērstu izglītības darba kārtību var izveidot tikai tad, ja tajā tiek iekļautas to cilvēku balsis, kuri visbiežāk netiek sadzirdēti.

Šis vadlīniju dokuments pieejams trīs versijās, jo Globālās aptaujas jautājumu izklāsts var būt jāpielāgo dažādām vecuma grupām un mācīšanās kontekstiem – gan skolā, gan ārpus tās:

- **11–14 gadi** (pamatskola);
- **15–18 gadi** (vidusskola);
- **19–30 gadi** (jaunieši kopumā).

Šīs vecuma grupas ir orientējošas. Jūs varat izmantot to dokumenta versiju, kas, jūsuprāt, vislabāk atbilst dalībniekiem, vai arī kombinēt vairākas versijas atkarībā no konkrētā konteksta.

3. Jauniešu un skolēnu diskusiju organizēšanas soļi

i. Iepazīstieties ar Globālo aptauju un kopējo procesu. Pirms diskusijas organizēšanas ir svarīgi pilnībā iepazīties ar Globālās aptaujas jautājumiem, konsultāciju procesa mērķiem un paredzēto rezultātu izmantošanu, lai spētu dalībniekiem skaidri un precīzi izskaidrot šī uzdevuma jēgu. Koordinatori tiek aicināti iepriekš rūpīgi pārskatīt visus atbalsta materiālus, tostarp šo vadlīniju dokumentu, aptaujas jautājumus ([1.pielikums](#)) un atskaites veidlapu ([2.pielikums](#)).

ii. Izraugieties atbilstošu mērķauditoriju un izvēlieties piemērotu laiku un vietu diskusijai. Diskusija jāorganizē tā, lai tā atbilstu iesaistīto jauniešu vecumam, kontekstam un vajadzībām. Tā var notikt, piemēram, klasē vai mācību centrā, mācību stundas laikā vai ārpusstundu aktivitātē, kā arī tiešsaistē u. c.

iii. Iepriekš informējiet un iesaistiet dalībniekus. Var izmantot komunikācijas rīkkopu, kas pieejama šajā saitē, lai veicinātu dalībnieku iesaisti. Svarīgi, lai jaunieši saprastu, kāpēc viņi piedalās diskusijā un kāds būs tās rezultāts. Ir būtiski uzsvērt, ka viņu priekšlikumi tiks iekļauti nozīmīgā globālā procesā, kura mērķis ir veidot nākotnes izglītību – šajā procesā viņiem ir iespēja reāli ietekmēt pārmaiņas.

iv. Iepazīstiet savus dalībniekus. Ja tiek organizēta atklāta diskusija, nodrošiniet nepieciešamās informācijas apkopošanu par dalībniekiem, jo iesniegumā UNESCO Globālās aptaujas veidlapā būs jānorāda demogrāfiskie dati (piemēram, valsts, vecums, dzimums, piederība neaizsargātām grupām u. c.) (skat. [7.sadaļu - Zinojuma saqatavošana](#))

v. Atvēliet laiku, lai sagatavotos, un radiet priekšnoteikumus nākotnes domāšanai. Ja diskusiju organizē skolotājs kā daļu no mācību procesa, ieteicams to integrēt plašākā mācību kontekstā, kur skolēni apgūst starptautiskās sadarbības, diplomātijas, solidaritātes un ilgtspējīgas attīstības jautājumus. Papildu vadlīnijas par jēgpilnu jauniešu iesaisti skolās pieejamas UNESCO rokasgrāmatā "[Meaningful youth engagement handbook: empowering schools to foster active participation and leadership](#)".

vi. Dodiet iespēju dalībniekiem iepazīties ar iesniedzamās anketas projektu. Pēc diskusijas nodrošiniet iespēju dalībniekiem pārskatīt iesnieguma melnrakstu pirms tā nosūtīšanas UNESCO.

vii. Informējiet dalībniekus pēc diskusijas. UNESCO turpmāko mēnešu laikā sniegs aktualizētu informāciju par Jauniešu izglītības un mācīšanās dienaskārtības izstrādes procesu. Šo informāciju ieteicams nodot arī jauniešiem, ar kuriem notikusi konsultācija, lai viņi redzētu sava ieguldījuma turpmāko ietekmi un procesa attīstību.

DISKUSIJAS AR JAUNIEŠIEM UN SKOLĒNIEM

4. Kā sagatavot diskusiju un radīt tai piemērotu vidi

19 līdz 30 gadus veci jaunieši ir ļoti daudzveidīga grupa, kas atrodas dažādās dzīves situācijās. Viņi var studēt augstākās izglītības iestādēs, būt nodarbināti, piedalīties mācekļības programmās vai citās neformālās mācīšanās aktivitātēs, kā arī var nebūt iesaistīti ne darbā, ne izglītībā, ne apmācībās (NEET jaunieši).

Šajā vecumā cilvēki bieži piedzīvo dažādus dzīves pārejas posmus, kas var ietekmēt viņu pieejamību un iesaistes līmeni. Tomēr tieši šajā dzīves periodā var sagaidīt īpaši vērtīgus viedokļus par aptaujas jautājumiem. Pāreja no izglītības uz darba dzīvi ir piemērots laiks, lai analizētu savu pieredzi izglītībā, pārdomātu nākotnes ieceres un izdarītu secinājumus par to, ko būtu iespējams uzlabot vai attīstīt, lai veicinātu kvalitatīvāku izglītību un mācīšanos.

Ņemot vērā dalībnieku profilu un dzīves apstākļu daudzveidību, diskusijas formāts būtu jāizvēlas atbilstoši paredzētajai auditorijai – klātienē, tiešsaistē vai hibrīdformātā. Arī diskusijas ilgums būtu jāpielāgo konkrētajai situācijai, orientējoties paredzot no 60 līdz 90 minūtēm.

Ja ir iespēja iesaistīt lielāku dalībnieku skaitu, moderatoriem tas ir ieteicams, jo tā iespējams iegūt plašāku skatījumu un dažādākas perspektīvas. Šādos gadījumos dalībniekus var sadalīt mazākās grupās, lai veicinātu dziļākas un kvalitatīvākas diskusijas.

Moderatoriem jāņem vērā iespējamie šķēršļi dalībai, piemēram:

- laika ierobežojumi;
- piekļuves trūkums internetam vai digitālajiem resursiem;
- sarežģīti dzīves apstākļi, tostarp pārvietošana, nestabilitāte vai citi izaicinājumi.

Tāpēc ir svarīgi nodrošināt elastību dalības iespējās un apsvērt dažādas iesaistes formas – mutisku, rakstisku, māksliniecisku izpausmi un citas metodes.

Sesijas sākumā ir svarīgi skaidri izskaidrot dalībniekiem:

- kāpēc viņu līdzdalība ir nozīmīga;
- kā viņu idejas tiks izmantotas (piemēram, lai sniegtu ieguldījumu oficiālajā izglītības attīstības dienaskārtības pēc 2030. gada izstrādes procesā);
- ka nav pareizu vai nepareizu atbilžu.

Īpaši jāuzsver personīgās pieredzes un individuālo skatījumu nozīme. Mērķis nav atrast „pareizās” atbildes, bet gan apkopot dažādus viedokļus, pieredzi un idejas, kas var palīdzēt veidot nākotnes izglītības attīstības virzienus.

5. Jauniešu iepazīstināšana ar tēmu un sagatavošana pārdomām par nākotnes vīziju

Ievadot tēmu, moderatoriem būtu jācenšas sasaistīt diskusiju ar dalībnieku reālo dzīves pieredzi. Jauniešiem vecumā no 19 līdz 30 gadiem izglītība un mācīšanās bieži ir cieši saistīta ar viņu pašreizējo dzīves situāciju – darbu, turpmākajām studijām, nenoteiktību vai pāreju starp dažādiem dzīves posmiem. Diskusijas balstīšana šajās reālajās pieredzēs var veicināt jēgpilnāku iesaisti.

Tēmu var ieviest dažādās vidēs – klasēs, darbavietās, kopienu telpās vai tiešsaistes vidē. Moderatoriem būtu jāpielāgo sava pieeja konkrētajam kontekstam un jānodrošina, lai līdzdalība būtu pieejama, iekļaujoša un atbilstoša konkrētajai grupai, tostarp cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

Dalībniekiem nav nepieciešamas iepriekšējas zināšanas par ilgtspējīgas attīstības mērķiem (IAM), SDG 4 Augsta līmeņa vadības komiteju vai tādām organizācijām kā UNESCO un ANO. Ja nepieciešams, var sniegt īsu un vienkāršu ievadu, koncentrējoties uz diskusijas mērķi, nevis institucionālām vai tehniskām detaļām.

Moderatoriem būtu jārada iespēja dalībniekiem vispirms pārdomāt savu personīgo pieredzi, pirms pāriet pie sarunas par nākotnes redzējumiem. To var īstenot ar neformālu refleksiju vai atvērtu sarunu, ļaujot dalībniekiem pakāpeniski sasaistīt savu pašreizējo situāciju ar skatījumu uz nākotni.

Zemāk piedāvāti iespējamie soļi šādas sarunas organizēšanai.

1. solis: Sākt ar personīgo pieredzi

Moderators var uzdot vienkāršus un konkrētus jautājumus, piemēram:

- Ņemot vērā savu personīgo dzīvi un nākotnes plānus, kas tavā izglītības un mācīšanās pieredzē ir bijis noderīgs un kas nav bijis noderīgs?
- Ko tu vēlētos iemācīties, un kādā veidā tu vēlētos to apgūt?
- Kādi bija galvenie izaicinājumi tavā izglītības un mācīšanās pieredzē?
- Citi līdzīgi jautājumi, kas palīdz analizēt personīgo pieredzi.

2. solis: Pakāpeniski ieviest nākotnes perspektīvu

Kad dalībnieki jūtas brīvi un iesaistīti sarunā, moderators var aicināt viņus domāt par nākotni:

- Iztēlojies savu dzīvi pēc 5 vai 10 gadiem, bet pēc tam – pēc 20 gadiem. Kas tevi darītu laimīgu un piepildītu?
- Ar ko šī nākotne atšķirtos no pasaules šodien?
- Ko tu vēlētos saglabāt un ko mainīt?
- Saisti dalībnieku idejas ar reāliem pasaules izaicinājumiem, piemēram, klimata pārmaiņām, veselību vai pārtikas drošību, lai palīdzētu viņiem saprast, kā izglītība var palīdzēt risināt šīs problēmas.
- Citi jautājumi, kas veicina domāšanu par nākotni.

Nodrošināt iespēju ikvienam izteikties

Moderatori jānodrošina, lai visi dalībnieki varētu paust savu viedokli sev ērtā veidā. Ieteicams jau sākumā vienoties par diskusijas pamatnoteikumiem.

Ja nepieciešams, dalībniekus var mudināt izteikties valodā, kurā viņi jūtas visdrošāk. Daudzvalodu vai kultūru ziņā daudzveidīgās grupās moderatori var izmantot arī alternatīvas ieguldījuma formas, piemēram:

- rakstiskas atbildes;
- audio ierakstus;
- vizuālus vai radošus izteiksmes veidus.

Tas palīdz nodrošināt, ka valodas barjeras nekļūst par šķērslī pilnvērtīgai līdzdalībai un visu dalībnieku viedokļu uzklaušanai.

6. Diskusijas vadīšana: kā veicināt kvalitatīvu Globālās aptaujas diskusiju ar 19 līdz 30 gadus veciem jauniešiem

Vadot diskusijas ar 19 līdz 30 gadus veciem jauniešiem, Globālās aptaujas jautājumi būtu jāpasniedz skaidrā, saprotamā un dalībnieku pieredzei atbilstošā veidā. Moderatori var izmantot [1. pielikumā](#) iekļautos skaidrojumus un papildjautājumus, lai sniegtu precīzāku kontekstu un palīdzētu dalībniekiem saprast, kāda veida ieguldījums tiek sagaidīts. Vajadzības gadījumā jautājumus var pārformulēt vienkāršākā valodā, vienlaikus saglabājot to sākotnējo nozīmi.

Jautājumi jāuzdod neitrālā veidā, neietekmējot dalībniekus un nenorādot uz vēlamajām vai „pareizajām” atbildēm. Moderatoriem būtu jāizvairās no pārmērīgas jautājumu skaidrošanas vai interpretēšanas, kas varētu ietekmēt dalībnieku viedokļus, piemēram, sniedzot pārāk daudz konkrētu piemēru.

Runājot par jautājumiem, kas saistīti ar nākotnes redzējumu, dalībniekiem var būt nepieciešams atbalsts, lai no abstraktām idejām pārietu uz konkrētākām pārdomām. Moderatori var mudināt viņus domāt par savu ikdienu, apkārtējo vidi un iespējām, vienlaikus atstājot vietu dažādiem skatījumiem un interpretācijām.

Jautājumos par izglītību un mācīšanos moderatoriem būtu jāaicina dalībnieki reflektēt par savu pieredzi, nevirzot viņus uz konkrēta veida atbildēm. Gan pozitīvai, gan izaicinošai pieredzei jābūt vienlīdz vērtētai un pieņemtai.

Jautājumos, kas saistīti ar rīcību, iesaisti un personīgo ietekmi, moderatoriem jāapzinās, ka dalībniekiem var būt ļoti atšķirīgas iespējas ietekmēt savu vidi. Tāpēc ir svarīgi radīt telpu dažādām atbildēm – gan optimistiskām, gan kritiskām vai neapmierinātības pilnām –, nevienu skatījumu neizceļot kā vēlamāku par citiem.

Daudzveidīgās grupās moderatoriem jānodrošina, ka ikvienam dalībniekam ir iespēja izteikties neatkarīgi no viņa sociālā, kultūras vai izglītības fona, kā arī dzīves posma. Atšķirīgā pieredze var būtiski ietekmēt to, kā dalībnieki uztver un interpretē jautājumus.

Visas diskusijas laikā moderatoriem būtu jāmudina dalībnieki, cik iespējams, pamatot savus viedokļus ar piemēriem vai skaidrojumiem, vienlaikus respektējot katra dalībnieka izvēli attiecībā uz to, cik daudz personīgas informācijas viņš vēlas atklāt.

Labā prakse diskusiju vadīšanā

- Uzrakstiet jautājumus redzamā vietā (uz tāfeles, papīra, plakāta vai ekrāna), lai veicinātu to izpratni.
- Izmantojiet īsas iepazīšanās vai saliedēšanas aktivitātes (2–5 minūtes), lai mazinātu satraukumu un radītu pozitīvu noskaņojumu.
- Sadaliet dalībniekus nelielās grupās, lai atvieglotu viedokļu izteikšanu, un pēc tam aiciniet grupas pārstāvi prezentēt galvenās idejas.
- Ja nepieciešams, sniedziet konkrētus piemērus, taču saglabājiet pietiekami plašu skatījumu, lai nevirzītu diskusiju uz vienu noteiktu tēmu.
- Dodiet iespēju dalībniekiem atbildēt dažādos veidos – mutiski, rakstiski, ar spēļu elementu palīdzību vai citām metodēm.
- Izmantojiet dažādus darba materiālus, piemēram, līmlapiņas, zīmējumus, ideju kartes un grupu diskusijas.
- Pielāgojiet pieeju konkrētajam kontekstam (kultūras, valodas un vides aspektiem) un dalībnieku profilam. Saglabājiet elastību un nepieciešamības gadījumā mainiet metodes atbilstoši tam, kas konkrētajā situācijā darbojas vislabāk.
- Ja iespējams, iesaistiet arī jaunāku līdzmoderatoru, lai stiprinātu tuvības sajūtu, savstarpējo uzticēšanos un iekļaušanu.
- Pieņemiet visas atbildes bez vērtēšanas vai nosodījuma, arī visvienkāršākās, un nodrošiniet iespēju cieņpilni paust atšķirīgus viedokļus.

ZIŅOJUMA SAGATAVOŠANA

7. Kā sagatavot grupas ziņojumu?

Ziņojuma sagatavošana nozīmē tiešsaistes Globālās aptaujas veidlapas aizpildīšanu konsultētās grupas vārdā. Aptaujā skaidri jāatbild uz visiem pieciem jautājumiem un jāiekļauj pieprasītā demogrāfiskā informācija (skatīt ziņojuma veidni [2. pielikumā](#)).

Aptaujas anketā precīzi jāatspoguļo dalībnieku viedokļi, nevis diskusijas vadītāja vai organizatora uzskati. Tā mērķis ir apkopot galvenās atziņas, nevis atstāt visu diskusiju. Jāizvairās no nevajadzīgas atkārtotības.

Katras atbildes ieteicamais apjoms ir aptuveni 250–800 vārdu (aptuveni 8–20 teikumi). Ja tas atspoguļo pilnvērtīgu konsultāciju procesu, ir pieļaujama arī aptuveni vienas lappuses gara atbilde uz katru jautājumu.

Atbildot uz katru jautājumu, organizatoriem jāizceļ gan idejas, kuras guvušas plašu atbalstu, gan nozīmīgi viedokļi, kurus pādušas konkrētas grupas (piemēram, meitenes, bēgļi, jaunieši ar invaliditāti vai lauku reģionu jaunieši). Šie viedokļi skaidri jānorāda, lai atspoguļotu uzskatu daudzveidību.

Ziņojumam jāsniedzas tālāk par vispārīgiem novērojumiem un jāietver dalībnieku konkrēti priekšlikumi. Īpaši svarīgi ir skaidri un konkrēti fiksēt:

- kādas pārmaiņas jaunieši vēlas redzēt;
- kādas rīcības viņi uzskata par nepieciešamām;
- kādas saistības vai apņemšanās viņi paši ir gatavi uzņemties.

Šie elementi ir īpaši vērtīgi, apkopojot rezultātus un veidojot nākotnes **Jauniešu izglītības un mācīšanās dienaskārtību**.

1. PIELIKUMS – APTAUJAS JAUTĀJUMU SKAIDROJUMS

Šie ir galvenie aptaujas jautājumi, uz kuriem būs jāsniedz atbildes. Pie katra jautājuma atradīsiet papildu informāciju par to, kāda veida atbilde tiek sagaidīta.

Papildjautājumus un skaidrojumus var pielāgot, vienkāršot vai pārformulēt atkarībā no konteksta un dalībniekiem. To mērķis ir palīdzēt izprast galveno jautājumu, nevis ierobežot diskusiju.

1. jautājums. Domājot par pasauli pēc 20 gadiem, kāds ir tavs redzējums par ideālu pasauli un sabiedrību, kurā tu vēlētos dzīvot?

Jautājuma konteksts

Šis jautājums aicina domāt plašāk par izglītību un mācīšanos. Mēs vēlamies dzirdēt tavu redzējumu par ideālu pasauli, kurā tu varētu pilnībā īstenot savu potenciālu un baudīt piepildītu personīgo un profesionālo dzīvi.

Jautājumi pārdomu veicināšanai (nav nepieciešams atbildēt uz visiem)

- Kādi apstākļi un iezīmes padarītu tavu dzīves vidi pozitīvāku un laimīgāku?
- Kā izskatītos sabiedrība, kurā tu un citi cilvēki varētu pilnvērtīgi attīstīties gan personīgi, gan profesionāli?
- Kuras jauniešu grupas šobrīd saskaras ar grūtībām dzīvot laimīgu dzīvi, un kāpēc?
- Kādas pārmaiņas savā apkārtnē tu vēlētos redzēt, lai tu un citi jaunieši varētu dzīvot laimīgāk?
- Kādam būtu jābūt pirmajam prioritārajam pārmaiņu virzienam, un kāpēc?
- Kas šobrīd darbojas labi un būtu jā saglabā vai jāpaplašina?

2. jautājums. Paturot prātā savu redzējumu, kam būtu jāmainās izglītībā un mācīšanās procesā, lai tava paaudze un nākamās paaudzes dzīvotu labāk nekā šodien?

Jautājuma konteksts

Šis jautājums aicina domāt par izglītību un mācīšanos. Ar to netiek saprasta tikai skola, bet arī visa mācīšanās, kas notiek mājās, kopienās, tiešsaistē, darbā vai jebkur citur.

Aicinām pārdomāt:

- ko ir svarīgi apgūt;
- kā būtu jā mācās;
- kas palīdz mācīties veiksmīgi.

Atbildē koncentrējieties uz to, kas būtu jāmaina, lai īstenotu savu redzējumu par izglītību.

Jautājumi pārdomu veicināšanai (nav nepieciešams atbildēt uz visiem)

- Kuri pašreizējās izglītības un mācīšanās pieredzes aspekti ir vērtīgi un noderīgi, un kā pietrūkst?
- Kas visvairāk būtu jāmaina un kādā veidā: mācību saturs (ko māca), mācīšanās process (kā māca) vai mācību vide (kur un ar ko māca)?
- Kādas zināšanas, prasmes, vērtības un attieksmes jauniešiem vairāk nepieciešamas, lai sagatavotos reālajai dzīvei un nākotnei?
- Kā nodrošināt, lai ikviens varētu mācīties un izbaudīt mācīšanos, nesaskaroties ar šķēršļiem savā dzīvē?
- Kādi ir tavi sapņi par izglītību un mācīšanos? Esi pēc iespējas radošāks!

3. jautājums. Kas no pašreizējās izglītības un mācīšanās sistēmas būtu jā saglabā vai jāstiprina, jo, tavuprāt, tas ir svarīgi un darbojas labi?

Jautājuma konteksts

Iepriekšējā jautājumā tika lūgts aprakstīt, ko tu vēlētos mainīt izglītībā un mācīšanās procesā. Šajā jautājumā vēlamies uzzināt, kas, tavuprāt, pašreizējā sistēmā darbojas labi un būtu jā saglabā vai jāstiprina. Kāpēc tas ir svarīgi un kā to varētu attīstīt?

Jautājumi pārdomu veicināšanai (nav nepieciešams atbildēt uz visiem)

- Kas tev patīk pašreizējā mācību procesā un, tavuprāt, darbojas labi, tāpēc būtu jā saglabā vai jāstiprina?
- Kuras skolas vai mācīšanās pieredzes daļas liek tev justies atbalstītam un motivētam mācīties, un tādēļ būtu saglabājamas arī nākotnē?
- Kādas pašreizējās mācīšanās metodes, cilvēki vai vide tev palīdz visvairāk, un kā tās būtu jāstiprina, lai ieguvēji būtu visi izglītojamie?

4. jautājums. Ko tu kā jauniešs būtu gatavs darīt pats vai kopā ar savu kopienu, lai uzlabotu izglītību un mācīšanos?

Jautājuma konteksts

Tagad, kad esi pārdomājis, kas izglītībā un mācīšanās procesā būtu jā saglabā, jāuzlabo vai jāmaina, ir svarīgi apzināties, kāda rīcība nepieciešama, lai šīs pārmaiņas īstenotu.

Skolotājiem, vecākiem un politikas veidotājiem šajā procesā ir nozīmīga loma. Taču arī jauniešiem ir iespēja ietekmēt pārmaiņas un veidot tādu izglītību un mācīšanos, kādu viņi vēlas redzēt.

Ja nepieciešams, vari nošķirt:

- darbības, kuras vari īstenot pats;
- pārmaiņas, kuru īstenošanai nepieciešams citu cilvēku vai organizāciju atbalsts.

Šis jautājums aicina domāt par konkrētām darbībām, kuras esi gatavs veikt pats vai kopā ar vienaudžiem, ģimeni vai kopienu, lai īstenotu savu redzējumu par izglītību un mācīšanos.

Jautājumi pārdomu veicināšanai (nav nepieciešams atbildēt uz visiem)

- Kādas konkrētas darbības tu vai tava grupa jau veicat vai būtu gatavi veikt, lai īstenotu savu redzējumu par izglītību un mācīšanos?
- Kādas jauniešu stiprās puses, prasmes vai resursi varētu palīdzēt virzīt pārmaiņas izglītībā?
- Kā jūs saprastu, ka jūsu rīcība rada reālu un nozīmīgu ietekmi?
- Ja jūsu apņemšanās tiktu pilnībā īstenota, kas mainītos izglītojamajiem jūsu kopienā?

5. jautājums. Kāds atbalsts tev būtu nepieciešams un no kā, lai tava rīcība tiktu ne tikai uzklaušta, bet arī radītu reālas pārmaiņas?

Jautājuma konteksts

Tagad, kad esi aprakstījis, ko esi gatavs darīt, lai veidotu nākotnes izglītību un mācīšanos, ir svarīgi noteikt, kādi apstākļi, sistēmas un sadarbības mehānismi nepieciešami, lai jauniešu iniciatīvas būtu iespējamas un tām būtu reāla ietekme.

Ja iespējams, nošķir:

- to, ko jaunieši var paveikt paši;
- to, ko iespējams sasniegt tikai ar citu iesaistīto pušu atbalstu.

Jautājumi pārdomu veicināšanai (nav nepieciešams atbildēt uz visiem)

- Kāpēc dažkārt ir grūti iesaistīties, pat ja tu to vēlies? (piemēram, laika trūkuma, izmaksu, informācijas trūkuma, drošības, pieejamības, uzticēšanās, sistēmisku šķēršļu vai kultūras normu dēļ)
- Kā skolas, kopienas, valdības, institūcijas vai starptautiskās organizācijas varētu labāk atbalstīt jauniešu līdzdalību?
- Kādas sistēmas, procesi vai struktūras nepieciešamas, lai jauniešu viedokļi nepaliktu tikai „uzklausīti”, bet tiktu ņemti vērā politikas un rīcības veidošanā?
- Kādi resursi nepieciešami, lai jūsu iniciatīvas būtu ilgtspējīgas? (piemēram, laiks, mentorings, informācija, telpas, sadarbības tīkli un kontakti).
- Kādi sadarbības partneri vai atbalstītāji būtu vissvarīgākie, lai jūsu apņemšanās izdotos īstenot?

2. PIELIKUMS – Aptaujas anketa

Angļu valodā aizpildi anketu un iesniedz: <https://forms.office.com/e/vENsEqh4Pt> līdz 20.septembrim.

Ja anketu aizpildīsi latviešu valodā, lūdzam to nosūtīt uz programmas@unesco.lv līdz 17. septembrim.

Background information for Group Responses/Pamatinformācija par grupas atbildēm

- Name and position of person filling the questionnaire/ Vārds, uzvārds un amats personai, kas aizpilda anketu**
- Email of person filling the questionnaire/E-pasta adrese personai, kas aizpilda anketu**
- Secondary email of the organization/school/ E-pasta adrese institūcijai vai skolai, ko pārstāv grupa**
- Country where the consultation took place (current location)/ Valsts, kurā notika diskusija**
- Participants' countries of origin / nationalities (multiple possible)/ Dalībnieku tautība vai izcelsmes valsts**
(If participants include multiple countries of origin/nationalities (e.g., refugee or displacement contexts), please list all that apply./ Ja dalībniekiem ir dažāda izcelsmes valsts vai pilsonība, piemēram, bēgļu vai pārvietoto personu kontekstā, lūdzu, norādiet visas attiecināmās valstis.)
- How many young people did you consult before responding to the survey ?/ Iesaistīto jauniešu skaits**
Boys/young men: _____ Girls/young women: _____ Non-binary/unknown: _____
Zēni/jaunieši: _____ Meitenes/jaunietes: _____ Nebinārs/nav zināms: _____
- What was the age distribution of the consulted youth? (indicate the percentage per each age group)/ Kāds bija jauniešu vecums? (jānorāda procentuālais skaits vecuma grupas pārstāvju)**
  - 11 – 14 gadi: _____
  - 15-18 gadi _____
  - 19-30 gadi: _____
- What was the setting of the consultation? (Select all that apply) Kāds bija diskusijas formāts? (Select all that apply/ Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.)**
  - Online meeting for members of my organisation/school/ Tiešsaistes tikšanās manas institūcijas/skolas dalībniekiem
  - In-person meeting for members of my organisation/school/ Klātienē tikšanās manas institūcijas/skolas dalībniekiem
  - School curricular activity/ Skolas mācību procesa aktivitāte
  - School extracurricular activity/ Skolas ārpusstundu aktivitāte
  - University-led discussion/ Universitātes organizēta diskusija
  - Meeting with beneficiaries of a programme/ Tikšanās ar programmas dalībniekiem vai labuma guvējiem
  - Consultation of refugees or displaced persons in camp or a school/ Konsultācija ar bēgļiem vai pārvietotām

personām nometnē vai skolā

- Discussion with friends/ Diskusija ar draugiem
- Other/Cits _____

9. Did any participants identify as part of any of the following UN-defined vulnerable groups?/

Vai kāds no dalībniekiem identificēja sevi kā piederīgu kādai no turpmāk minētajām ANO definētajām mazāk aizsargātajām grupām?

(Select all that apply/ Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.)

- None of the participants identified as part of these groups/ Neviens no dalībniekiem neidentificēja sevi kā piederīgu kādai no šīm grupām
- Indigenous peoples/ Pirmiedzīvotāji
- National or ethnic minority/ Nacionālās vai etniskās minoritātes
- Religious minority/ Reliģiskās minoritātes
- Linguistic minority/ Valodu minoritātes
- Youth in conflict-affected areas/ Jaunieši konfliktu skartās teritorijās
- Refugee, asylum-seeker, internally displaced person/Bēgļi, patvēruma meklētāji vai valsts iekšienē pārvietotas personas
- Persons with disabilities/Personas ar invaliditāti
- Roma, Sinti and Travelers/Romi, sinti un ceļotāju kopienu pārstāvji
- LGBTIQ+ persons/LGBTIQ+ personas
- Prefer not to say/ Nevēlējās atbildēt

10. Provide more information on how you consulted the youth. Lūdzu, sniedziet papildu informāciju par to, kā tika organizēta jauniešu konsultācija.

Please provide as much information as possible about the context of the consultation, the participants, how it took place (e.g. online or in person), when it was conducted and for how long, the facilitation etc.

Pēc iespējas detalizētāk aprakstiet diskusijas kontekstu, dalībniekus, norises formātu (piemēram, tiešsaistē vai klātienē), norises laiku un ilgumu, diskusijas vadīšanas procesu un citus būtiskus aspektus.

Survey questions/ Aptaujas jautājumi

Question 1: Looking at 20 years from now, what is your vision of the ideal world and society you would like to be living in?

1. jautājums. Domājot par pasauli pēc 20 gadiem, kāds ir tavs redzējums par ideālu pasauli un sabiedrību, kurā tu vēlētos dzīvot?

Question 2: Keeping your vision in mind, what should change in education and learning, so that your generation and future generations can live better than now?

2.jautājums. Paturot prātā savu redzējumu, kam būtu jāmainās izglītībā un mācīšanās procesā, lai tava paaudze un nākamās paaudzes dzīvotu labāk nekā šodien?

Question 3: And what should be kept or strengthened from the current education and learning system because you believe is important and working well?

3.jautājums. Kas no pašreizējās izglītības un mācīšanās sistēmas būtu jā saglabā vai jāstiprina, jo, tavuprāt, tas ir svarīgi un darbojas labi?

Question 4: What would you – as a young person – be committed to do on your own or together with your community to change education and learning for the better?

4.jautājums. Ko tu kā jauniešs būtu gatavs darīt pats vai kopā ar savu kopienu, lai uzlabotu izglītību un mācīšanos?

Question 5: What support would you need, and from whom, so that your action is not only acknowledged, but can make a real difference?

5.jautājums. Kāds atbalsts tev būtu nepieciešams un no kā, lai tava rīcība tiktu ne tikai uzklusīta, bet arī radītu reālas pārmaiņas?

EDUCATION BEYOND 2030

ByYouth

Šo vadlīniju dokumentu kopumu izstrādāja jauniešu grupa no ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķa Nr. 4 (SDG 4) Jauniešu un studentu tīkla, UNESCO Asociēto skolu tīkla skolotāji un UNESCO darbinieki:

Giulliana Borges Lopes, Pherton Casimir, Ejike Chukwunyere, Tamara Ciobanu, Blessing Tunde Dada, Nour Dhiaa Aldulaimy, Maya Hammoud, Lauren Hartlein-Sowa, Lamin S. Jatta, Ellie Lee, Luís Nunes; Marco Pasqualini, Dianna Ramnath, Arissa Roy, Hannah Ruhland, Labebe Saleh Obaid Yusr, Mamoon Tajamal, Vanuhi Vanesyana, Mami Umayahara, Sabrine Yassine.

Sekojet līdz jaunumiem:

@Education2030UN #LeadingSDG4

<https://www.unesco.org/sdg4education2030/>

